

Omschrijving, restauratieplan en kostenopgave orgel
Ned. Hervormde Gemeente GIETEN.

Korte situatieomschrijving: het instrument in Gieten werd naar alle waarschijnlijkheid (er staat geen naam op het orgel vermeld) gebouwd door de Fa Van Dam uit Leeuwarden in het laatst van de vorige eeuw. Het orgel heeft een klavier en een aangehangen pedaal. De kas is erg ruim voor een dergelijk klein orgel. Het gehele werk maakt een degelijke indruk. De dispositie is als volgt:

Praestant 8vt, frontpijpen (Ben H + 26 hoogste binnenpijpen)

Bourdon 16vt, C-gis grenen- en mahoniehout, af gis metaal.

Violon 8vt, af c. Groot octaaf niet gecombineerd met H.8.

Holpijp 8vt, 8 grootste pijpen mahonie, rest metaal.

Octaaf 4vt.

Cornet 4sterk, niet 3 sterk zoals op de registerknop staat.

Fluit 4vt, C t/m e gedekt, af f openfluit.

Octaaf 2vt

Trompet 8vt bas en diskant, niet geplaatst, lege stok.

Trenblant (kanaaltremulant), Afsluiting en Windlozer.

Het orgel klinkt fors, de kernspletten en de voetopeningen zijn vrij groot, de gemeten winddruk bedraagt 70 mm WD.

Er treedt een behoorlijke verstemming op bij de gedekte pijpen, daar de hoeden erg los zitten. De speelaard is vrij zwaar (250-300 gram), maar niet onprettig; de toetsen hebben een tamelijk kleine diepgang voor een dergelijk instrument (9-10 mm). Het pedaalklavier en vooral de pedaalkoppel "kleperen" nogal. De klavieren hebben 56 toetsen, het pedaal heeft 25 toetsen. De klaviertoetsen hebben een beleg van gespijkerd ivoor. Verschillende plaatjes zijn los of verdwenen. De mechaniek bestaat uit koperen winkelhaken en eikehouten wellen met metalen armen. De windladen vertonen diverse lekages, de blaasbalg minder. De kas is van grenenhout.

Restauratieplan: hierbij nemen we als leidraad Uw brief van 12 december 1973, uitgebreid met nog een paar kleine punten.

A. De eerste werkzaamheden zullen de volgende zijn:

1. de windlade uit het orgel demonteren en naar ons bedrijf in Heerde vervoeren. Daar wordt de lade geheel uit elkaar genomen en gerestaureerd op een zodanige manier, dat de kerk-

2.
verwarming geen nadelige invloed meer kan uitoefenen op deze
lado. Naast een "temperatuurvaste" restauratie van de spon-
sels worden ook tussen de stokken en de slepen verende af-
dichtingen aangebracht.

2. de windlade wordt ingericht voor de dispositieaanvullingen
en wijzigingen, die hierna omschreven worden. Tevens zullen
de grotere pijpen van de octaaf 4 vt., die nu alleen naar in
het rooster staan en dreigen om te zakken, een betere ophan-
ging krijgen.

3. het houten pijpwerk wordt geheel gecontroleerd op losge-
laten lijmnaden en scheurtjes; beschadigingen van het meta-
len pijpwerk worden eveneens hersteld.

4. het pedaalklavier en de pedaalkoppelmechaniek worden
ingevoerd; het klavierbeleg wordt waar nodig hersteld en
compleet gemaakt.

5. de kas en de andere daarvoor in aanmerking komende delen
krijgen een behandeling tegen houtworm met SOB4.

6. de balg wordt gecontroleerd op kleine lekkages.

7. de windlade wordt weer gemonteerd, de pijpen weer ge-
plaatst en gestemd. Intonatiegebreken herstellen we weer,
de hoeden van de gedekte pijpen krijgen nieuw papier.

Als extra voorziening komen de volgende werkzaamheden in
aanmerking (al het pijpwerk, waarover hier gesproken wordt,
wordt in ons eigen bedrijf vervaardigd):

B.1. plaatsing van nieuw pijpwerk voor het onderste octaaf van
de Violon Svt. Dit zullen dan 12 onge gedekte houten pijpen
(grenen) moeten zijn, open pijpen zal problemen opleveren
i.v.m. de beschikbare ruimte.

2. een tweede mogelijkheid is het laagste octaaf van de
Violon te combineren met de Hulp pijp Svt.

C. plaatsing van een Mixtuur 3-4 sterk, 1 1/3 vt, op de vrije
stok, passend en aansluitend op de bestaande aansluiting.

D. plaatsing van een Trompet Svt op de vrije stok. Hiervoor was
deze stok oorspronkelijk ook bedoeld. De ophanging wordt van
grenen gemaakt, de koppen en stevens van eikenhout.

E. plaatsing van een Mixtuur op de Violonstok en deze Violon
te verwijderen. Ons bezwaar hiertegen is, dat de mixtuur hier
niet op zijn natuurlijke plaats staat, dat de ruimte ook
wat krap is en dat een strijker eigenlijk wel passend is op
een dergelijk instrument.

F.1. het zelfstandig maken van het pedaal door de Bourdon 16vt tevens op het pedaal te laten spelen. Dit is een vrij forse ingreep. Er moet een pedaallaadje vervaardigd worden met de daarbij behorende mechaniek onder de balg door (winkelbalken, abstracten, wellenbord, etc.). De Bourdon 16vt blijft alleen in de diskant op het manuaal speelbaar. Omdat het pedaal 25 tonen heeft moet er 1 nieuwe pijp bijgemaakt worden (c1).

2. het maken van een transmissieapparaat, waardoor de gehele Bourdon zowel op het pedaal als op het manuaal zelfstandig te gebruiken is. Het is hierbij niet onmogelijk dat dezelfde Bourdon op het manuaal anders aanspreekt als op het pedaal, daar de conductenafstand naar het manuaal nogal groot is.

3. een derde, veel eenvoudiger oplossing is, een kleine wijziging aan de sleep aan te brengen voor bv. de onderste 15 tonen. Deze wijziging geeft dan de mogelijkheid deze 15 tonen vrij in het pedaal te gebruiken.

Kostenberekening: deze hebben we opgezet aan de hand van de punten van het restauratieplan. Alle prijzen zijn exclusief BTW

A. de basisrestauratie hebben we begroot op fl.16.600.--

B1.kosten: fl.1560.--

B2.kosten: fl. 420.--

C. kosten: fl.5640.--

D. kosten: fl.7475.--

E. kosten: als C bij inlevering van Violon pijpwerk.

F1.kosten: fl.5420.--

F2.kosten: fl.2770.--+ F1.

F3.kosten: fl. 725.--.

Niet in deze kosten begrepen zijn: verblijfkosten voor 2 orgelmakers tijdens de werkzaamheden in de kerk.

De prijzen zijn gebaseerd op de lonen en materiaalkosten van heden. Indien na de ondertekening van het contract wijziging of verandering in lonen, sociale en/of fiscale wetten en/of krachtens deze wetten genomen maatregelen zich voordoen dan zullen meerdere of mindere kosten, op het werk betrekking hebbende met de opdrachtgever verrekend worden.

Garantie: 10 jaren

Levertijd: hangt af van de datum van opdracht.

Aldus ongemerkt te Heerde, de 17 januari 1974.

